

Tarptautinė mokslinė konferencija

LIETUVA-ITALIJA: šimtmečių ryšiai

Lituanos ab Italis originem ducere...

Tikėtina lietuvius iš italy kilus...

Augustinas Rotundas (1520-1582)

Convegno scientifico internazionale

LITUANIA-ITALIA: i legami secolari

Lituanos ab Italis originem ducere...

Si ritiene che i lituani abbiano origini italiane...

Agostino Rotundas (1520-1582)

PROGRAMA / PROGRAMMA

2014 m. gegužės 14-16 d.,
trečiadienis-penktadienis

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės
valdovų rūmai
Vilnius, Katedros a. 4

14-16 maggio 2014,
mercoledì-venerdì

Il Palazzo dei Granduchi
di Lituania
Vilnius, Piazza della Cattedrale n. 4

Karolis, II a. pab.-V a., gintaras,
Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai

Perlina, fine del II-V sec., ambra,
Museo Nazionale – Il Palazzo dei Granduchi di Lituania

Senovės Romos imperijos moneta – Faustinos II (145–175) sestercijus – rasta
Lietuvos didžiųjų kunigaikščių rūmų teritorijoje atliekant archeologinius tyrimus,
Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai

Moneta della Roma imperiale: sesterzio di Faustina II (145–175), ritrovato durante
gli scavi archeologici sul territorio del Palazzo dei Granduchi di Lituania,
Museo Nazionale – Il Palazzo dei Granduchi di Lituania

Venecijos dukatas, auksas, XIV–XV a.,
Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai

Ducato veneziano, oro, XIV–XV sec.,
Museo Nazionale – Il Palazzo dei Granduchi di Lituania

Konferencijos globėjai / Sotto l'Alto Patronato di

Lietuvos Respublikos kultūros ministras / Ministro della Cultura
della Repubblica di Lituania **ŠARŪNAS BIRUTIS**

Italijos kultūros, kultūros paveldo ir turizmo ministras /
Ministro dei Beni e delle Attività Culturali e del Turismo della
Repubblica Italiana **DARIO FRANCESCHINI**

Konferencijos organizatoriai / Organizzatori del convegno

Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės
valdovų rūmai /

Museo Nazionale – Il Palazzo dei Granduchi di Lituania

Lietuvos istorijos institutas / Istituto di storia della Lituania

Vilniaus dailės akademija / Accademia d'arte di Vilnius

Vilniaus universitetas / Università di Vilnius

Konferencijos partneriai / Partner del convegno

Italijos kultūros institutas Vilniuje /
Istituto italiano di cultura di Vilnius

Italijos ambasada Lietuvoje / Ambasciata d'Italia in Lituania

Lietuvos ambasada Italijoje / Ambasciata della Lituania in Italia

Konferencijos rėmėjai / Sponsor del convegno

lytas

lytas.lt

IVECO

Konferenciją remia Lietuvos mokslo taryba
(sutarties Nr. LIT-8–11) / Il Convegno è sponsorizzato dal
Consiglio delle Scienze di Lituania (accordo N. LIT-8–11)

Konferencijos organizatoriai nuoširdžiai dėkoja Lenkijos
institui Vilniuje už kolegiską bendradarbiavimą rengiant
konferenciją ir kviečiant į ją prelegentus iš Lenkijos /
Gli organizzatori del convegno ringraziano cordialmente
l'Istituto polacco di Vilnius per la collaborazione collegiale
nella preparazione del convegno e, in particolare, per l'invito
dei relatori provenienti dalla Polonia

Oficialios konferencijos kalbos / Lingue ufficiali del convegno

Lietuvių ir italų, iš kurių ir į kurias bus verčiama sinchroniškai /
Il lituano e l'italiano con la traduzione simultanea in entrambe
le lingue

Mitologinio senovės Romos imperijos karvedžio, menamo Lietuvos įkūrėjo Palemono sūnūs: Žemaičių kunigaikštis, Jurbarko miesto įkūrėjas Borkus; Aukštaičių kunigaikštis, Kauno miesto įkūrėjas Kunas ir kunigaikštis Spera, Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka
In: Gwagnin A. *Sarmatiae Europaeae descriptio* <...>, Spira, 1581.

I figli di Palemone, condottiero mitico della Roma imperiale e presunto fondatore della Lituania: Borkus, duca della Samogizia e fondatore della città di Jurbarkas; Kunas, duca di Aukštaitija e fondatore della città di Kaunas, il duca Spera, Biblioteca Vrublevskij dell'Accademia Lituana delle Scienze
In: Gwagnin A. *Sarmatiae Europaeae descriptio* <...>, Spira, 1581.

Konferencijos idėja ir tikslas

Lietuvos ir Italijos ryšiai atsispindi įspūdinguose materialiuosiuose paminkluose bei gausiuose rašytiniuose šaltiniuose, jie minimi ir aptariami daugelyje Lietuvos politinės, taip pat kultūros ir meno istorijos sintezių, studijų, straipsnių, katalogų, populiarių publikacijų. Tačiau iki šiol nebuvo bandoma plačiau apibendrinti šių glaudžių bei įvairiapusių istorinių ryšių tarp Italijos, kaip Renesanso ir Baroko epochų Europos politinio centro ir kultūros bei meno tradicijų gimtinės, ir Lietuvos, susikūrusios lotyniškosios ir bizantiškosios civilizacijų paribyje. Konferencijos tema aktuali ir tuo aspektu, kad Lietuva laikyta ir laikoma ryčiausiu bei šiauriausiu katalikiškosios kultūrinės ir meninės tradicijos, Vidurinių amžių ir ankstyvaisiais Naujaisiais laikais sklidusios ir siejamos pirmiausia su Italija, forpostu.

Todėl konferencija siekiama pateikti mokslines išvagas, apibendrinimus apie įvairiapusių Lietuvos ir Italijos ryšius nuo seniausių laikų iki šių dienų: nuo Gintaro kelio iki Eimunto Nekrošiaus ir nuo lietuvių kilmės iš romėnų legendos iki popiežiaus Jono Pauliaus II vizito. Pagrindiniai temų laukai – tai politiniai, diplomatiniai, bažnytiniai, kultūriniai, meniniai saitai, konfesinių ryšių svarba meniniams procesams. Svarbiausi dėmesio objektai – archeologiniai duomenys, istoriniai faktai, procesai, asmenybės bei kultūrinio ir meninio paveldo paminklai, sukurti Lietuvoje italų meistrų arba importuoti į Lietuvą, taip pat lituanistiniai objektai Italijoje. Pagrindinis chronologinis konferencijos tematikos akcentas – tai Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės gyvavimo laikai.

Idea e finalità del convegno

I rapporti fra Lituania e Italia si riflettono nelle mirabili testimonianze materiali e nelle copiose fonti scritte, sono menzionati ed esaminati in un gran numero di sintesi, studi, articoli, cataloghi, pubblicazioni divulgative sulla storia politica, come pure culturale e artistica della Lituania. Tuttavia fino ad ora non si è tentato di inquadrare in una prospettiva più generale questi rapporti storici stretti e molteplici tra l'Italia, centro politico dell'Europa nelle epoche del Rinascimento e del Barocco e terra d'origine delle tradizioni artistiche, e la Lituania, situata alla frontiera delle civiltà latina e bizantina. Il tema del convegno è attuale anche per il fatto che la Lituania era ritenuta e viene ritenuta ancora oggi l'avamposto più ad Est e a Nord della tradizione culturale e artistica cattolica diffusa nel Medioevo e all'inizio dell'Evo moderno e legata innanzitutto all'Italia.

Per questa ragione con il convegno si mira a proporre analisi scientifiche, generalizzazioni sui molteplici rapporti tra Lituania e Italia dai tempi più antichi fino ad oggi: dalla via dell'ambra fino al teatro di Eimuntas Nekrošius, dalla leggenda dell'origine romana dei lituani fino alla visita del Papa Giovanni Paolo II. Gli ambiti tematici principali sono i legami politici, diplomatici, ecclesiastici, culturali ed artistici, l'importanza dei rapporti professionali per i processi artistici. Sono posti al centro dell'attenzione i dati archeologici, i fatti, processi e personalità della storia e le testimonianze dell'eredità culturale e artistica prodotte in Lituania da maestri italiani o importate in Lituania, come pure gli oggetti di contenuto lituano in Italia. Il periodo cronologico privilegiato per il convegno è quello del periodo dell'esistenza del Granducato di Lituania.

Siūlyti konferencijos pranešimų teminiai laukai / Ambiti tematici proposti per il convegno

Ryšių pradžia / L'inizio dei rapporti

Baltų ir Apeninų kontaktai archeologijos duomenimis.
Etruskų, senovės Romos ir vėlesni laikai /
I contatti tra il Baltico e l'Appennino secondo i dati
archeologici. I tempi degli Etruschi, della Roma antica
e successivi

Gintaro kelias nuo Baltijos iki Adrijos /
La Via dell'ambra dal Mar Baltico all'Adriatico

Baltų ir Apeninų kontaktai Antikos autorių kūryboje /
I contatti tra il Baltico e l'Appennino nelle opere degli autori
dell'Antichità

Christianizacija ir krikščionybė / La cristianizzazione e il cristianesimo

Lietuvos christianizacija ir Italija /
La cristianizzazione della Lituania e l'Italia

Lietuvos santykiai su Šventuoju Sostu /
I rapporti della Lituania con la Santa Sede

Lietuvos vienuolijos, vienuolynai ir Italija. Jėzuitai /
Gli ordini monastici, i conventi della Lituania e dell'Italia.
I gesuiti

Italų šventųjų kultas Lietuvoje /
Il culto dei santi italiani in Lituania

Politiniai ryšiai / I rapporti politici

Lietuvių kilmės iš romėnų teorija /
La teoria dell'origine lituana dei romani

Lietuvos ir Italijos politiniai, diplomatiniai ryšiai XVI–XVII a. /
I rapporti politici e diplomatici tra Italia e Lituania nei secoli
XVI–XVII

Lietuvos ir Italijos kontaktai XVIII a. /
I contatti tra Lituania e Italia nel XVIII secolo

Lietuva nuncijų ir kitų italų diplomatų pranešimuose /
La Lituania nelle relazioni dei nunzi e degli altri
diplomatici italiani

Lietuva ir Vatikanas XIX–XXI a. Konkordatas /
La Lituania e il Vaticano nei secoli XIX–XXI. Il concordato

Meniniai ryšiai (architektūra, skulptūra, tapyba) –
itališki pėdsakai Lietuvoje /
I rapporti artistici (architettura, scultura, pittura) –
tracce italiane in Lituania

Italai ir renesanso menas bei kultūra Lietuvoje. Bona Sforca /
Gli italiani e l'arte e la cultura del Rinascimento in Lituania.
Bona Sforza

Italai ir baroko menas bei kultūra Lietuvoje /
Gli italiani e l'arte e la cultura del Barocco in Lituania

Italai ir klasicizmo bei romantizmo menas Lietuvoje /
Gli italiani e l'arte del classicismo e del romanticismo
in Lituania

Lietuvos menininkai XVIII–XIX a. Italijoje /
Gli artisti lituani dei secoli XVIII–XIX in Italia

Italų menininkų paveldas Lietuvos muziejų ir kt. rinkiniuose /
L'eredità degli artisti italiani nelle collezioni museali e nelle
altre raccolte in Lituania

XX–XXI a. meniniai ryšiai. Dizainas /
I rapporti artistici nei secoli XX–XXI. Il design

Literatūra ir muzika / Letteratura e musica

Italų muzikinė kultūra Lietuvoje /
La cultura musicale italiana in Lituania

Italų operos fenomenas Lietuvoje /
Il fenomeno dell'opera italiana in Lituania

Motiejus Kazimieras Sarbievijus – „Sarmatų Horacijus“ /
Motiejus Kazimieras Sarbievijus – “L'Orazio della Sarmazia”

Italija lietuvių autorių kūryboje /
L'Italia nell'opera degli autori lituani

Italų autorių knygos Lietuvos bibliotekose /
I libri di autori italiani nelle biblioteche della Lituania

Lietuva ir jos istorija italų autorių kūryboje /
La Lituania e la sua storia nell'opera degli autori italiani

Lietuviški pėdsakai Italijoje / Tracce lituane in Italia

Lietuviai italų universitetuose /
I lituani nelle università italiane

Šv. Kazimiero kultas Italijoje /
Il culto di S. Casimiro in Italia

Lietuvių kelionės į Italiją ir jų aprašymai /
Viaggiatori lituani in Italia e le loro descrizioni

Lituanistiniai ženklai ir lietuviškasis paveldas Italijoje /
Segni di lituanità ed eredità lituana in Italia

Jaunos Lietuvos ir Lenkijos valdovės Bonos Sforcos atvaizdas. Didelę itaką Renesanso plėtrai Lietuvoje turėjo iš Italijos kilusi Milano kunigaikštystė, Bario ir Rosano kunigaikštienė, Lenkijos karalienė ir Lietuvos didžioji kunigaikštienė Bona Sforca, Vilniaus universiteto biblioteka

Ritratto della sovrana di Polonia e di Lituania Bona Sforza in giovane età. La diffusione del Rinascimento in Lituania ebbe un notevole impulso dall'italiana Bona Sforza, duchessina di Milano, duchessa di Bari, principessa di Rossano, regina di Polonia e granduchessa di Lituania, Biblioteca dell'Università di Vilnius

In: Decius J. L. De rebus Polonorum <...>, Cracoviae, 1521.

Lenkijos karalienė ir Lietuvos didžioji kunigaikštienė Bona Sforca, Lenkija (?), 1553–1556 m., Luko Kranacho Jaunesniojo (1515–1586) dirbtuvė, Fundacija XX Czartoryskich

Regina di Polonia e Granduchessa di Lituania Bona Sforza, Polonia (?), 1553–1556, bottega di Lucas Cranach il Giovane (1515–1586), Fundacja XX Czartoryskich

Lenkijos karalius ir Lietuvos didysis kunigaikštis Žygimantas Senasis – jo valdymas (1506–1548) žymi italų Renesanso epochos pradžią Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje, Hansas fon Kulmbachas, Krokva, apie 1511 m., Muzeum Narodowe w Poznaniu

Re di Polonia e granduca di Lituania Sigismondo il Vecchio: gli anni del suo regno (1506–1548) segnano l'inizio della diffusione del Rinascimento italiano in Lituania. Hans von Kulmbach, Cracovia, 1511 ca., Muzeum Narodowe w Poznaniu

Lietuvos didžiųjų kunigaikščių rūmų renesansinis koklis su Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės herbu, XVI a., Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai

Piastrella rinascimentale del Palazzo dei Granduchi di Lituania con lo stemma del Granducato di Lituania, XVI sec., Museo Nazionale – Il Palazzo dei Granduchi di Lituania

Bonos Sforcos, o vėliau ir Žygimanto Augusto dvare dirbusio italų auksakalio Džoviano Jakopo Karaljo sukurta kamėja su Bonos Sforcos atvaizdu, Vilnius (?), 1554 m., Metropolitan Museum of Art, New York

Cammeo con il ritratto di Bona Sforza, opera dell'orefice italiano Giovanni Jacopo Caraglio attivo alla corte di Bona Sforza e successivamente a quella di Sigismondo Augusto, Vilnius (?), 1554, Metropolitan Museum of Art, New York

Scena „Pranašystė“ iš Bonos Sforcos maldyno, Florencija, apie 1492 m. (tekstas), Lenkija arba Lietuva, XVI a. 1 p. (iluminacijos), Zamek Królewski w Warszawie – Pomnik Historii i Kultury Narodowej

Episodio della "Profezia" nel libro di preghiere di Bona Sforza, Firenze, 1492 ca. (testo), Polonia o Lituania, 1 metà del XVI sec. (illuminazioni), Zamek Królewski w Warszawie – Pomnik Historii i Kultury Narodowej

LIETUVA–ITALIJA: šimtmečių ryšiai

LITUANIA–ITALIA: i legami secolari

PROGRAMA / PROGRAMMA

Atkurtos Lietuvos didžiųjų kunigaikščių Vilniaus rezidencijos vidinis kiemas su ryškiu Italijos Renesanso Palazzo rūmų architektūros bruožu – atviromis galerijomis, Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai

Ricostruzione del cortile interno della residenza vilnense dei granduchi di Lituania con i caratteristici elementi architettonici del palazzo rinascimentale italiano, le arcate, Museo Nazionale – Il Palazzo dei Granduchi di Lituania

KONFERENCIJOS ĮŽANGA: KODĖL LIETUVA IR ITALIJA? / PREAMBOLO DEL CONVEGNO: PERCHÉ LA LITUANIA E L'ITALIA? – moderuoja / moderatrice *habil. dr. Rūta Janonienė* (Vilniaus dailės akademija, Lietuva / Accademia d'arte di Vilnius, Lituania)

▶ 8.30–9.00

Dalyvių registracija / Registrazione dei partecipanti

▶ 9.00–9.30

Konferencijos atidarymas, sveikinimo kalbos / Inaugurazione dei lavori, discorsi di apertura

J. E. Lietuvos Respublikos kultūros ministras / S. E. Ministro della Cultura della Repubblica di Lituania **Šarūnas Birutis**

J. E. Italijos kultūros, kultūros paveldo ir turizmo ministras / S. E. Ministro dei Beni e delle Attività Culturali e del Turismo della Repubblica Italiana **Dario Franceschini**

▶ 9.30–10.00

J. E. Ambasadorė / S. E. Ambasciatore *dr. Irena Vaišvilaitė* (Lietuvos Respublikos ambasada prie Šventojo Sosto ir Maltos Ordinui / Ambasciata della Repubblica di Lituania presso la Santa Sede e presso il Sovrano Militare Ordine di Malta)

Italija ir Lietuva – tolimos, bet...

Italia e Lituania – lontane, ma...

▶ 10.00–10.20

Prof. dr. Rimvydas Petrauskas (Vilniaus universitetas, Lietuva / Università di Vilnius, Lituania)

Kodėl Italija? Lietuvių kilmės iš romėnų teorija vėlyvųjų Viduramžių kilmės teorijų kontekste

Perché l'Italia? La teoria dell'origine romana dei lituani nel contesto tardomedievale delle teorie sull'origine

▶ 10.20–10.40

Dr. Vydas Dolinskas (Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai, Vilnius / Museo Nazionale – Il Palazzo dei Granduchi di Lituania, Vilnius; Vilniaus universitetas, Lietuva / Università di Vilnius, Lituania)

Lietuvos didžiųjų kunigaikščių rezidencija Vilniuje – ryšiai su Italija centras Renesanso ir ankstyvojo Baroko laikais

La Residenza dei Granduchi di Lituania a Vilnius come fulcro dei rapporti con l'Italia nel Rinascimento e nel primo Barocco

▶ 10.40–11.00

Kavos pertrauka / Pausa caffè

NUO BALTIJOS IKI ADRIJOS: RYŠIŲ PRADŽIA / DAL BALTICO ALL'ADRIATICO: L'INIZIO DEI RAPPORTI – moderuoja / moderatore

prof. dr. Adomas Butrimas (Vilniaus dailės akademija, Lietuva / Accademia d'arte di Vilnius, Lituania)

▶ 11.00–11.20

Prof. dr. Paolo Bellintani, dr. Ursula Thun Hohenstein (Trento autonominės provincijos archeologijos paveldo tarnyba, Feraras universitetas, Italija / Ufficio Beni Archeologici della Provincia Autonoma di Trento, Università di Ferrara, Italia)

Baltijos gintaras vėlyvajame bronzos amžiuje Šiaurės Rytų Italijoje. Apdirbimo centrai ir prekybiniai tinklai

Ambra baltica nella tarda età del Bronzo dell'Italia nordorientale. Centri di lavorazione e rete degli scambi

▶ 11.20–11.40

Prof. habil. dr. Mykolas Michelbertas (Vilniaus universitetas, Lietuva / Università di Vilnius, Lituania)

Romėniškojo importo daiktų chronologija ir kartografija
Cronologia e cartografia degli oggetti di importazione romana

▶ 11.40–12.00

Prof. dr. Adomas Butrimas, prof. dr. Eugenijus Jovaiša (Vilniaus dailės akademija, Lietuva / Accademia d'arte di Vilnius, Lituania; Lietuvos edukologijos universitetas, Vilnius / Università delle scienze dell'educazione di Lituania, Vilnius)

Gintaro prekybos poveikis baltų visuomenei ir kultūrai (I–V a.)
Gli effetti del commercio dell'ambra per la società e per la cultura baltica (I–V sec.)

▶ 12.00–12.20

Dr. Rasa Banytė-Rowell (Lietuvos istorijos institutas, Vilnius / Istituto di storia della Lituania, Vilnius)

Antikinės romėniškosios kultūros atšvaitai Lietuvos archeologijoje
I riflessi della cultura romana nell'archeologia lituana

▶ 12.20–14.00

Pietų pertrauka / Pausa pranzo

▶ 14.00–14.20

Mgr. Sigita Bagužaitė-Talačkienė (Klaipėdos universitetas, Lietuva / Università di Klaipėda, Lituania; Lietuvos dailės muziejaus Palangos gintaro muziejus / Museo dell'ambra del Museo d'arte della Lituania)

Gintaro tradicijos kaita pietrytiniame Baltijos jūros regione romėniškuoju laikotarpiu

Le variazioni della tradizione dell'ambra nella regione sudorientale del Baltico nell'epoca romana

▶ 14.20–14.40

Prof. dr. Nuccia Negroni Catacchio, dr. Veronica Gallo (Milano universitetas, Milano Priešistorės ir archeologijos tyrimų centras, Italija / Università degli Studi di Milano, Centro Studi di Preistoria e Archeologia, Milano, Italia)

Gintaro keliai nuo Baltijos iki Adrijos jūros ir dar toliau priešistorės ir protoistorijos epochose

Le vie dell'ambra dal Baltico all'Adriatico e oltre, durante la pre- e protostoria

▶ 14.40–15.00

Dr. Simona Rafanelli (Vetulonijos miesto archeologijos muziejus „Izidoro Falchi“, Vetulonija, Italija / Museo Civico Archeologico “Isidoro Falchi” di Vetulonia, Italia)

Gintaro figūros iš Vetulonijos: tarp ikonografijos ir simbolio
Ambre figurate da Vetulonia: fra iconografia e simbolo

▶ 15.00–15.20

Diskusija „Nuo Baltijos iki Adrijos: ryšių pradžia“ / Dibattito “Dal Baltico all'Adriatico: l'inizio dei rapporti”

▶ 15.20–15.40

Kavos pertrauka / Pausa caffè

ITALIJOJE APIE LIETUVĄ: POLITIKA IR KULTŪRA / TESTIMONIANZE ITALIANE SULLA LITUANIA: POLITICA E CULTURA – moderuoja / moderatrice

dr. Ramunė Šmigelskytė-Stukienė (Lietuvos istorijos institutas, Vilnius / Istituto di storia della Lituania, Vilnius)

▶ 15.40–16.00

Prof. dr. dr. h. c. Pietro U. Dini (Pizos universitetas, Italija / Università di Pisa, Italia)

Lietuvių kalba Italijoje Renesanso paleokomparatyvizmo ir lyginamosios kalbotyros aspektais

Il lituano in Italia fra paleocomparativismo rinascimentale e linguistica comparativa

▶ 16.00–16.20

Dr. Moreno Bonda (Vytauto Didžiojo universitetas, Kaunas, Lietuva / Università Vytautas Magnus, Kaunas, Lituania)

XVI–XVII a. Italijos istoriografija apie Lietuvą: rašyti, aprašyti ir skaityti Viduramžių ir Renesanso sandūroje

La storiografia italiana sulla Lituania tra Cinque e Seicento: scrivere, descrivere e leggere tra Medioevo e Rinascimento

► 16.20–16.40

Prof. habil. dr. Marcelli Kosman (Adomo Mickevičiaus universitetas, Poznanė, Lenkija / Università di Adam Mickiewicz, Poznan, Polonia)

Lietuva Apaštalu Sosto nuncių pranešimuose XVI–XVIII a.

La Lituania nelle relazioni dei nunzi apostolici nei secoli XVI–XVIII

► 16.40–17.00

Dr. Adriano Amendola (Salerno universitetas, Italija / Università degli Studi di Salerno, Italia)

Kardinolas Stanislovas Hozijus – kultūrų tarpininkas tarp Lietuvos ir Italijos katalikų

Il cardinale Stanislao Osio – mediatore culturale dei cattolici tra la Lituania e l'Italia

► 17.00–17.20

Prof. dr. Giovanni Ricci (Ferasos universitetas, Italija / Università di Ferrara, Italia)

Lenkijos ir Lietuvos valstybė veroniečio Aleksandro Gvanjinio veikale „Sarmatiae Europae Descriptio“ (1578): etnografija, egzotika, kultūrinis nevienalytiškumas

Il Granducato di Lituana nella “Sarmatiae Europae Descriptio” del veronese Alessandro Guagnini (1578): etnografia, esotismo, ibridazione culturale

► 17.20–17.40

Dr. Paolo Cozzo (Turino universitetas, Italija / Università di Torino, Italia)

Savojos valstybė ir Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė: politiniai ir kultūriniai ryšiai Naujaisiais laikais

Stato sabaudo e Granducato di Lituania: rapporti politici e culturali in età moderna

► 17.40–18.00

Diskusija „Italijoje apie Lietuvą: politika ir kultūra“ / Dibattito “Testimonianze italiane sulla Lituania: politica e cultura”

Lietuvos didžiųjų kunigaikščių rūmų renesansinis karnizinis kampinis koklis, puoštas augaliniu ornamentu, su herbiniu skydeliu – Sforcų Žalčiu, XVI a., Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai

Piastrella rinascimentale angolare del cornicione, decorata da un ornamento floreale e dallo scudo araldico con il biscione degli Sforza, XVI sec., Museo Nazionale – Il Palazzo dei Granduchi di Lituania

Gobelenas su Lietuvos didžiojo kunigaikščio Žygimanto Augusto jungtiniu herbu, Antverpenas (?), Flandrija, 1544–1548 m., Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai

Arazzo con lo stemma unito del Granduca di Lituania Sigismondo Augusto, Anversa (?), Fiandre, 1544–1548, Museo Nazionale – Il Palazzo dei Granduchi di Lituania

Lietuvos didžiųjų kunigaikščių rūmų renesansinis herbinis karūninis koklis su Žygimanto Senojo Aru, XVI a., Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai

Piastrella rinascimentale a corona con lo stemma e l'aquila di Sigismondo il Vecchio, XVI sec., Museo Nazionale – Il Palazzo dei Granduchi di Lituania

Lietuvos didysis kunigaikštis ir Lenkijos karalius Žygimantas Augustas, XVI a. vid., Muzeum Narodowe w Krakowie

---

Sigismondo Augusto, granduca di Lituania e re di Polonia, metà del XVI sec., Muzeum Narodowe w Krakowie

Pirmojo Lietuvos kardinolo, Vilniaus ir Krokuvos vyskupo, diplomato, mecenato kunigaikščio Jurgio Radvilos, italų Katalikiškosios reformos vadovų šv. Karolio Boromiciečio ir šv. Roberto Belarmino artimo bendradarbio, portretas, XVII a., Lietuvos dailės muziejus

---

Ritratto del principe Jurgis Radvila, il primo cardinale della Lituania, vescovo di Vilnius e di Cracovia, diplomatico, mecenate e collaboratore stretto delle guide della riforma cattolica S. Carlo Borromeo e S. Roberto Bellarmino, XVII sec., Museo d'arte della Lituania

Lenkijos karalius ir Lietuvos didysis kunigaikštis Žygimantas Vaza – jo valdymo metais (1587–1632) Lietuvą pasiekė italų Barokas, Martinas Koberis, 1590–1595 m., Kunsthistorisches Museum, Wien

---

Sigismondo Vasa, re di Polonia e granduca di Lituania, negli anni del suo regno (1587–1632) arrivò in Lituania il Barocco italiano, Martin Kober, 1590–1595, Kunsthistorisches Museum, Wien

Vladislovas Vaza – 1624–1625 m. būsimasis Lietuvos ir Lenkijos valdovas aplankė daugybę Vakarų Europos valstybių. Vienas svarbiausių edukacinės ir pažintinės kelionės tikslų buvo tuometis Europos kultūros ir meno centras – Italija, Piterio Pauliaus Rubenso dirbtuvė, po 1625 m.,

Zamek Królewski na Wawelu – Państwowe Zbiory Sztuki, Kraków

Negli anni 1624–1625 Vladislao Vasa, il futuro sovrano della Lituania e della Polonia, compì il viaggio in diversi paesi europei. Una delle mete principali di quel viaggio educativo e formativo era l'Italia, centro in quegli anni delle arti e della cultura europea, bottega di Peter Paul Rubens, dopo il 1625, Zamek Królewski na Wawelu – Państwowe Zbiory Sztuki, Kraków

**LIETUVOJE APIE ITALIJĄ: TEKSTAI IR KONTEKSTAI /
TESTIMONIANZE LITUANE SULL'ITALIA: TESTI E
CONTESTI** – moderuoja / *moderatore prof. dr. Rimvydas Petrauskas*
(Vilniaus universitetas, Lietuva / Università di Vilnius, Lituania)

▶ 9.00–9.20

Mgr. Kęstutis Gudmantas (Lietuvių literatūros ir tautosakos
institutas, Vilnius, Lietuva / Istituto lituano di letteratura
e folclore, Vilnius, Lituania)

Hagiografinė šv. Paraskovijos–Praksedos istorija Lietuvos
metraščiuose

La storia agiografica di S. Parascheva–Prassedo negli annali
lituani

▶ 9.20–9.40

Dr. Rūta Čapaitė (Lietuvos istorijos institutas, Vilnius /
Istituto di storia della Lituania, Vilnius)

Italijos kaligrafų darbų tendencijos Lietuvos didikų raštinėse
Le tendenze delle opere dei calligrafi italiani nelle cancellerie
della nobiltà lituana

▶ 9.40–10.00

Dr. Darius Baronas (Lietuvos istorijos institutas, Vilnius /
Istituto di storia della Lituania, Vilnius)

Italų pėdsakai Lietuvoje XVI a. antroje pusėje: integracijos
būdai, eiga ir galimas balansas

Le tracce italiane in Lituania nel seconda metà del XVI sec.:
i modi e l'andamento dell'integrazione con un eventuale bilancio

▶ 10.00–10.20

Doc. dr. Mintautas Čiurinskas (Lietuvių literatūros ir
tautosakos institutas, Vilnius / Istituto lituano di letteratura
e folclore, Vilnius)

Italija ir italai kai kuriuose XVI–XVII a. Lietuvos raštijos
tekstuose

L'Italia e gli italiani in alcuni testi letterari nella Lituania
dei secoli XVI–XVII

▶ 10.20–10.40

Dr. Živilė Nedzinskaitė (Lietuvių literatūros ir tautosakos
institutas, Vilnius / Istituto lituano di letteratura e folclore, Vilnius)

Italai ir Italija Motiejaus Kazimiero Sarbievijaus kūryboje:
asmenybės, ryšiai, kontekstai

L'Italia e gli italiani nell'opera di Maciej Kazimierz Sarbiewski:
personalità, rapporti, contesti

▶ 10.40–11.00

Kavos pertrauka / Pausa caffè

▶ 11.00–11.20

Prof. habil. dr. Kazimierz K. Puchowski (Gdanskio universitetas,
Lenkija / Università di Danzica, Polonia)

Žinios apie Italiją ir jos gyventojus Vilniaus jėzuitų
Collegium Nobilium

Notizie sull'Italia e sui suoi abitanti nel *Collegium
Nobilium* dei gesuiti a Vilnius

▶ 11.20–11.40

Dr. Jolita Sarcevičienė (Lietuvos istorijos institutas, Vilnius /
Istituto di storia della Lituania, Vilnius)

Italija Teofilijos Konstancijos Radvilaitės–Moravskos
1773–1774 m. kelionių dienoraštyje

L'Italia nel diario di viaggio del 1773–1774 di Teofila
Costanza Radziwill–Morawska

▶ 11.40–12.00

Dr. Asta Vaškeliėnė (Lietuvos istorijos institutas, Vilnius /
Istituto di storia della Lituania, Vilnius)

Vilnius ir Roma XVIII a. Lietuvos Didžiosios
Kunigaikštystės literatūroje

Vilnius e Roma nella letteratura del Granducato
di Lituania nel secolo XVIII

▶ 12.00–12.20

Dr. Ramunė Šmigelskytė-Stukienė (Lietuvos istorijos
institutas, Vilnius / Istituto di storia della Lituania, Vilnius)

Italija Mykolo Kleopo Oginskio (1765–1833) gyvenime
L'Italia nella vita di Michal Kleofas Oginski (1765–1833)

▶ 12.20–12.40

Mgr. Monika Ramonaitė (Vilniaus universitetas, Lietuva /
Università di Vilnius, Lituania)

Medicinos ir filosofijos daktaro Stepono Bizijaus mįslės:
asmenybė ir karjera Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje

Misteri di Stefano Bisio, dottore in medicina e in filosofia:
personalità e carriera nel Granducato di Lituania

▶ 12.40–13.00

*Diskusija „Lietuvoje apie Italiją: tekstai ir kontekstai“ /
Dibattito “Testimonianze lituane sull'Italia: testi e contesti”*

▶ 13.00–14.20

Pietų pertrauka / Pausa pranzo

MENINIAI SAITAI: DAILĖ IR ARCHITEKTŪRA / I LEGAMI ARTISTICI: LE BELLE ARTI E L'ARCHITETTURA – moderuoja / moderatrice

dr. Jolita Liškevičienė (Vilniaus dailės akademija, Lietuva /
Accademia d'arte di Vilnius, Lituania)

▶ 14.20–14.40

Habil. dr. Rūta Janonienė (Vilniaus dailės akademija, Lietuva /
Accademia d'arte di Vilnius, Lituania)

Šv. Antano Paduviečio kultas Lietuvos Didžiojoje
Kunigaikštystėje

Il culto di Sant'Antonio di Padova nel Granducato di Lituania

▶ 14.40–15.00

Dr. Vincenzo Russo (Lietuvos Respublikos garbės konsulas
Neapolyje, Italija / Console Onorario della Repubblica di Lituania
a Napoli, Italia)

Šventojo Kazimiero kultas Italijoje

Il culto di San Casimiro in Italia

▶ 15.00–15.20

Dr. Rūstis Kamuntavičius (Vytauto Didžiojo universitetas,
Kaunas, Lietuva / Università Vytautas Magnus, Kaunas, Lituania)

Komaskai – Ežerų krašto ar Lugano ežero pakrančių
menininkai? Italakaliai Šiaurės Italijos ir Pietų Šveicarijos
architektai, skulptoriai ir stiuko lipdytojai Lietuvos Didžiojoje
Kunigaikštystėje XVI–XVIII a.

Maestri comacini, artisti della regione dei laghi o delle rive
del lago di Lugano? Gli architetti, scultori e stuccatori italo-foni
originari dell'Italia settentrionale o della Svizzera meridionale
nel Granducato di Lituania nei secoli XVI–XVIII

▶ 15.20–15.40

Prof. dr. Kęstutis Paulius Žygas (Arizonos valstijos universitetas,
Tempi, Arizona, JAV / Università dell'Arizona, Tempe, Arizona,
Stati Uniti d'America)

Medičių koplyčių ir *pietre dure* dirbtuvių atgarsiai
Šv. Kazimiero koplyčioje

I riflessi delle Sagrestie dei Medici e dell'Opificio delle
Pietre Dure nella Cappella di S. Casimiro

▶ 15.40–16.00

Kavos pertrauka / Pausa caffè

▶ 16.00–16.20

Dr. Tojana Račiūnaitė (Vilniaus dailės akademija, Lietuva /
Accademia d'arte di Vilnius, Lituania)

Romos *Santa Maria Maggiore* ikonos sekiniai Lietuvoje
Variantai lituane dell'icona della basilica romana di Santa
Maria Maggiore

▶ 16.20–16.40

Dr. Giovanni Matteo Guidetti (Sacred Art School, Florencia,
Italija / Sacred Art School, Firenze, Italia)

Kultūriniai ir meniniai ryšiai tarp Lietuvos ir Toskanos
XVII a. antroje pusėje: Pacų giminė ir didysis kunigaikštis
Kozimas III de' Medičis

Rapporti culturali e artistici tra Lituania e Toscana nella
seconda metà del XVII secolo: la famiglia Pazz e il granduca
Cosimo III de' Medici

▶ 16.40–17.00

Prof. dr. Gianluca Belli (Florencijos universitetas, Italija /
Università di Firenze, Italia)

Kamaldulių Monte Koronos kongregacijos vienuolynų
Lietuvoje architektūra

L'architettura degli insediamenti della Congregazione
Camaldolese di Montecorona in Lituania

▶ 17.00–17.20

Doc. dr. Virgilijus Pugačiauskas (Lietuvos istorijos institutas,
Vilnius / Istituto di storia della Lituania, Vilnius)

Jonas Boretis XIX a. pradžios Vilniuje: profesinė raiška ir
asmeninio gyvenimo istorija

Giovanni Boretti a Vilnius all'inizio del XIX sec.: attività
professionale e storia della vita personale

▶ 17.20–17.40

*Diskusija „Meniniai saitai: dailė ir architektūra“ /
Dibattito “Legami artistici: le belle arti e l'architettura”*

Lietuvos globėjo šv. Kazimiero karinavimas, Pietras Novelis, 1636 m.,
Palermo Abatelio rūmai – Sicilijos regioninė galerija

Incoronazione di S. Casimiro, patrono della Lituania, Pietro Novelli, 1636,
Palazzo Abatellis di Palermo – Galleria regionale della Sicilia

Garsių italy mėstrų kurto Lietuvos ankstyvojo Baroko vienas ryškiausių paminklų – Vazų funduota Vilniaus katedros Šv. Kazimiero koplyčia (eksterjeras ir interjeras), XVII a. 1 p., Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai

Uno dei più chiari esempi del primo Barocco in Lituania creato da noti artisti italiani: la Cappella di S. Casimiro fondata dai Vasa (esterno e interno), 1 metà del XVII sec., Museo Nazionale – Il Palazzo dei Granduchi di Lituania

Italų Baroko įtaką atspindi Vilniaus Šv. Teresės bažnyčios fasadas, sukurtas remiantis Romos ankstyvųjų Baroko bažnyčių fasadų komponavimo principais, Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai

Riflesso del Barocco italiano nella facciata della chiesa di S. Teresa a Vilnius, ideata secondo i principi compositivi del primo barocco romano, Museo Nazionale – Il Palazzo dei Granduchi di Lituania

Teatronas ir parteris Medičių Pičių rūmų Bobolio soduose. Po Europą keliavęs Lenkijos ir Lietuvos princas Vladislavas Vaza Italijoje susipažino su operos žanro kūriniais, kurie jam buvo rodomi Parmos rūmų teatre, taip pat Florencijos Pičių rūmuose, Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai

Cavea e platea nel giardino medico di Boboli. Durante il viaggio attraverso l'Europa il principe di Polonia e di Lituania Vladislao Vasa, giunto in Italia, conobbe il genere musicale del dramma per musica che gli fu rappresentato al Teatro palatino a Parma e al Palazzo Pitti a Firenze, Museo Nazionale – Il Palazzo dei Granduchi di Lituania

Toskanos didžiojo kunigaikščio Kozimo III Medičio Vilniaus vyskupui Mikalojui Steponui Pacui atsiųstas relikvijorius su šv. Marijos Magdalenos iš Pacių relikvijomis. Pacų giminė save kildino iš senovės romėnų ir kartais pabrėždavo savo giminystės ryšius su Florencijos patricijais Paciais, Florencija, 1676–1684 m., Bažnytinio paveldo muziejus (iš Vilniaus katedros lobyno)

Reliquiario con le reliquie di S. Maria Maddalena de' Pazzi inviato dal Granduca di Toscana Cosimo III de' Medici al vescovo di Vilnius Mikalojus Steponas Pacas. La casata dei Pacas faceva derivare le origini della propria stirpe dagli antichi romani e accennavano a volte ai legami di parentela con la casata patrizia dei Pazzi di Firenze, Firenze, 1676–1684, Museo del patrimonio ecclesiastico, Tesoro della cattedrale di Vilnius

Gegužės 16 d., penktadienis /
16 maggio, venerdì

KULTŪRINIAI RYŠIAI: MUZIKA IR TEATRAS / I LEGAMI CULTURALI: LA MUSICA E IL TEATRO –

moderuoja / moderatore *dr. Vydas Dolinskas*

(Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės
valdovų rūmai, Vilnius / Museo Nazionale – Il Palazzo
dei Granduchi di Lituania, Vilnius; Vilniaus universitetas,
Lietuva / Università di Vilnius, Lituania)

▶ 9.00–9.20

Habil. dr. Jūratė Trilupaitytė (Lietuvos kultūros tyrimų institutas,
Vilnius / Istituto lituano per le ricerche culturali, Vilnius)

Italų muzikos recepcija Lietuvoje XVI–XVII a.

La ricezione della musica italiana in Lituania
nei secoli XVI–XVII

▶ 9.20–9.40

Prof. dr. Claudio Barna (Milano universitetas, Italija /
Università di Milano, Italia)

Italų muzikai ir Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė
Musicisti italiani e il Granducato di Lituania

▶ 9.40–10.00

Prof. dr. Cristina Miatello (Venecijos Benedeto Marčelo
konservatorija, Italija / Conservatorio Benedetto Marcello
di Venezia, Italia)

Italų dainininkai Lenkijos ir Lietuvos valdovų dvare pagal
Sebastiano Čampio užrašus

Cantanti italiani alla corte polacco-lituana secondo
le Notizie di Sebastiano Ciampi

▶ 10.00–10.20

Prof. dr. Alberto Pellegrino (Mačėratos universitetas, Italija /
Università di Macerata, Italia)

Virdžilijus Pučitelis ir *dramma per musica* Lietuvoje bei
Lenkijoje

Virgilio Puccitelli e il *dramma per musica* in Lituania
e in Polonia

▶ 10.20–10.40

Kavos pertrauka / Pausa caffè

▶ 10.40–11.00

Prof. dr. Marco Bizzarini (Paduvos universitetas, Italija /
Università di Padova, Italia)

Nuo Romos iki Baltijos jūros: įmantriojo stiliaus
muzikiniai maršrutai

Da Roma al Baltico: itinerari musicali dello stile artificioso

▶ 11.00–11.20

Dr. Aleksandra Pister (Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios
Kunigaikštystės valdovų rūmai, Vilnius / Museo Nazionale –
Il Palazzo dei Granduchi di Lituania, Vilnius)

Marko Skakio dedikacijos Lietuvos ir Lenkijos valdovui
Jonui Kazimierui Vazai: rinkinio „Canones nonnulli“
muzikiniai ypatumai

Le dediche di Marco Scacchi al sovrano della Lituania e
della Polonia Giovanni Casimiro Vasa: peculiarità musicali
della raccolta “Canones nonnulli”

▶ 11.20–11.40

Prof. dr. Giorgio Felini, dr. Gabriele Campioni (Marko Skakio
muziejus ir kultūros centras, Galėzė, Italija / Museo e Centro
culturale Marco Scacchi, Gallese, Italia)

Marko Skakio asmenybės vertinimas jam skirtame
muziejuje Galėzės mieste

La valorizzazione della figura di Marco Scacchi nel Museo
a lui intitolato nella città di Gallese

▶ 11.40–12.00

*Diskusija „Kultūriniai ryšiai: muzika ir teatras“ /
Dibattito “I legami culturali: la musica e il teatro”*

▶ 12.00–13.40

Pietų pertrauka / Pausa pranzo

Toskanos didysis kunigaikštis Kozimas III Medičis žavėjosi šv. Kazimiero gyvenimu,
iš Vilniaus vyskupo Mikalojaus Stepono Paco buvo gavęs jo relikviją, užsakęs puikų
relikvijorių, kuris ir šiandien saugomas šv. Laurencijaus bazilikos
Kunigaikščių koplyčios lobyne. Šis valdovas užsakė ir šv. Kazimiero paveikslą,
kurį sukūrė Florencijos dailininkas Karlas Dolčis, apie 1670 m.,
Palazzo Pitti – Galleria Palatina

Il Granduca di Toscana Cosimo III de' Medici, che ammirava la vita di S. Casimiro,
avendo ricevuto in dono una sua reliquia dal vescovo di Vilnius
Mikalojus Steponas Pacas, commissionò uno splendido reliquiario che oggi si trova
nel tesoro della Cappella dei Principi della Basilica di S. Lorenzo. Lo stesso sovrano
aveva commissionato anche un ritratto di S. Casimiro, eseguito dal noto
pittore fiorentino Carlo Dolci, 1670 ca., Palazzo Pitti – Galleria Palatina

LIETUVA IR LIETUVIAI XIX–XXI A. ITALIJOJE / LA LITUANIA E I LITUANI NELL'ITALIA DEI SECOLI XIX–XXI – moderuoja J. E. Ambasadorė / moderatrice S. E. Ambasciatore *dr. Irena Vaišvilaitė*

(Lietuvos Respublikos ambasada, Vatikanas / Ambasciata della
Repubblica di Lituania, Stato della Città del Vaticano)

► 13.40–14.00

Dr. Fiammetta Terlizzi (Biblioteca „Angelica“, Roma, Italija /
Biblioteca Angelica, Roma, Italia)

Lietuvos politinė ir kultūrinė istorija bibliotekos
„Angelica“ Senujų spaudinių fonde (XVI–XIX a.)

La storia politico-culturale della Lituania nel
Fondo Antico della Biblioteca Angelica (secoli XVI–XIX)

► 14.00–14.20

Prof. dr. Silvio Berardi (Nikolo Kuzano universitetas, Roma,
Italija / Università Niccolò Cusano, Roma, Italia)

Lietuva Džuzepės Madzinio europiniame projekte
La Lituania nel progetto europeista di Giuseppe Mazzini

► 14.20–14.40

Kun. prof. habil. dr. Michał Janocha (Varšuvos universitetas,
Lenkija / Uniwersytet Warszawski, Varsova, Polonia)

Trys iliustruotos „bulės“ (lietuviška, lenkiška ir rusėniška)
Vatikano apaštalinėje bibliotekoje

Tre „bolle“ illustrate – lituana, polacca e rutenica – nella
Biblioteca Apostolica Vaticana

► 14.40–15.00

Dr. Claudio Carpinì (Florencijos universitetas, Italija /
Università di Firenze, Italia)

Žinios apie Lietuvą didžiųjų XIX–XX a. Italijos
istorijos ir geografijos žodynuose

La conoscenza della Lituania in Italia attraverso
i dizionari storico-geografici tra Ottocento e Novecento

► 15.00–15.20

Dr. Andrea Griffante (Vytauto Didžiojo universitetas, Kaunas,
Lietuva / Universitetas Vytautas Magnus, Kaunas, Lituania)

Maža nežinoma šalis? Pastabos apie Lietuvos įvaizdį
Italijoje XX a. pradžioje

Un piccolo paese sconosciuto? Osservazioni sull'immagine
della Lituania in Italia agli inizi del XX sec.

► 15.20–15.40

Kun. dr. Don Roberto Fornaciari OSB CAM (Kamaldulių
vienuolynas, Areco sritis, Italija / Monastero di Camaldoli,
provincia di Arezzo, Italia)

Antakalnio klebono Vincenzo Leguso (1876–1963)
susirašinėjimas su Romos Celijaus kalvos Šv. Grigaliaus
vienuolynu 1910–1914 m.

La corrispondenza del sacerdote Vincenzo Legus
(1876–1963) parroco di Antokol con il monastero
romano di San Gregorio al Celio (1910–1914)

► 15.40–16.00

Kavos pertrauka / Pausa caffè

► 16.00–16.20

Prof. dr. Alessandro Vitale (Milano universitetas, Italija /
Università di Milano, Italia)

Lietuvos įvaizdis Nikolo Turkio tarpukario veikale
„Lietuva praityje ir dabartyje“ (1933) ir Lietuvos istorijos
pažinimo problema Italijoje

L'immagine della Lituania nell'opera interbellica di
Nicola Turchi “La Lituania nella storia e nel presente” (1933)
e il problema della conoscenza della storia lituana in Italia

► 16.20–16.40

Prof. habil. dr. dr. h. c. Guido Michelini (Parmos universitetas,
Italija / Università di Parma, Italia)

Lietuvių kunigų patriotinė veikla pokarinėje Italijoje
L'attività patriottica dei sacerdoti lituani in Italia
nel secondo dopoguerra

► 16.40–17.00

Mgr. Birutė Žindžiūtė-Michelini (Parmos universitetas, Italija /
Università di Parma, Italia)

Eimunto Nekrošiaus teatras Italijoje
Il teatro di Eimuntas Nekrošius in Italia

► 17.00–17.20

*Diskusija „Du pastarieji šimtmečiai: keli saitų aspektai“ /
Dibattito “Gli ultimi due secoli: alcuni aspetti
dei rapporti”*

► 17.20–17.40

*Apibendrinamoji diskusija ir konferencijos uždarymas /
Dibattito conclusivo e chiusura dei lavori*

Vilniaus katedra, jos perstatymo projekto autorius Laurynas Gucevičius, kaip ir kiti klasicistinės katedros kūrėjai – tapytojai Pranciškus Smuglevičius, Karlas Vilanis, skulptorius Tomazas Rīgīs, mokėsi Romos Šv. Luko akademijoje, 1847 m., Lietuvos dailės muziejus

Cattedrale di Vilnius. L'autore del progetto di ricostruzione Laurynas Gucevičius e parecchi altri artisti di questa cattedrale neoclassica – i pittori Pranciškus Smuglevičius e Carlo Villani, lo scultore Tommaso Righi – avevano compiuto gli studi all'Accademia di S. Luca a Roma, 1847, Museo d'arte della Lituania

Renesansinių ir barokinių teatrų prototipo Vičencos Olimpino teatro interjeras. Šiandien šiame teatre kuria garsus lietuvių režisierius Eimuntas Nekrošius, Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai

Interno del Teatro Olimpico a Vicenza, prototipo dei teatri dell'epoca rinascimentale e barocca. Oggi in questo teatro svolge la propria attività creativa il celebre regista lituano Eimuntas Nekrošius, Museo Nazionale – Il Palazzo dei Granduchi di Lituania

Konferencijos leidinys / Atti del convegno

2015 m. planuojama konferencijoje skaitytų pranešimų pagrindu publikuoti leidinį lietuvių, italų ir anglų kalbomis (tekstus prašom pateikti iki 2014 m. spalio 1 d.) / Nel 2015 è prevista la pubblicazione degli atti del convegno in lingue lituana, italiana e inglese (la scadenza per la presentazione dei testi è il 1 ottobre del 2014)

Konferencijos organizacinė kolegija / Comitato organizzatore del convegno

Prof. dr. Adomas Butrimas (Vilniaus dailės akademija / Accademia d'arte di Vilnius), adomas.butrimas@vda.lt

Dr. Vydas Dolinskas (Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai / Museo Nazionale – Il Palazzo dei Granduchi di Lituania), v.dolinskas@valdovurumai.lt

Habil. dr. Rūta Janonienė (Vilniaus dailės akademija / Accademia d'arte di Vilnius), ruta.janoniene@gmail.com

Dr. Jolita Liškevičienė (Vilniaus dailės akademija / Accademia d'arte di Vilnius), jolita.liskeviciene@vda.lt

Daiva Mitrulevičiūtė (Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai / Museo Nazionale – Il Palazzo dei Granduchi di Lituania), d.mitruleviciute@valdovurumai.lt

Prof. dr. Rimvydas Petrauskas (Vilniaus universitetas / Università di Vilnius), rimvydas.petrauskas@if.vu.lt

Dr. Ramunė Šmigelskytė-Stukienė (Lietuvos istorijos institutas / Istituto di storia della Lituania), stukiene@istorija.lt

Konferencijos kultūrinė ir meninė programa / Programma culturale e artistico del convegno

Gegužės 14 d., trečiadienį, 19.00 val.

Valdovų rūmų Didžiojoje renesansinėje menėje

Senosios muzikos koncertas
Valdovų rūmuose atgyja italų muzika:

MARKAS SKAKIS

Garsus italų madrigalistų ansamblis „Ensemble Vocale Veneto“ atliks Lietuvos ir Lenkijos valdovų Žygimanto ir Vladislovo Vazų dvaruose dirbusio kompozitoriaus Marko Skakio (Marco Scacchi) ir jo amžininkų, italų muzikų Džovano Batistos Mosto (Giovanni Battista Mosto), Frančesko Ronjonio Taedžio (Francesco Rognoni Taeggio), Tarkvinijaus Merulos (Tarquinio Merula), Džirolamo Freskobaldžio (Girolamo Frescobaldi) kūrinių. Bus pristatoma Europos muzikos pasaulyje XVI–XVII a. dominavusių italų kūryba, praturtinusi muzikinę kultūrą taip pat ir Lietuvos bei Lenkijos valdovų ir didikų dvaruose. Ansamblio vadovė prof. Kristina Miatello (Cristina Miatello, Italija).

Biļietų kaina 10–40 Lt

Biļietus galima įsigyti Valdovų rūmų muziejaus ir „Biļietai LT“ kasose bei internetu www.bilietai.lt.

Mercoledì 14 maggio, ore 19.00

Nella Grande sala rinascimentale del
Palazzo dei Granduchi

Concerto di musica antica

La musica italiana rivive nel Palazzo dei Granduchi:

MARCO SCACCHI

Il celebre ensemble di madrigalisti italiani “Ensemble Vocale Veneto” eseguirà le opere del compositore Marco Scacchi, attivo presso le corti dei sovrani della Lituania e della Polonia Sigismondo e Vladislao Vasa, e quelle di altri musicisti dell'epoca Giovanni Battista Mosto, Francesco Rognoni Taeggio, Tarquinio Merula, Girolamo Frescobaldi. Verranno presentate le opere degli italiani che dominarono il mondo musicale europeo nei secoli XVI–XVII, arricchendo la cultura musicale anche nelle corti dei sovrani e dei nobili della Lituania e della Polonia. Direttrice artistica dell'ensemble prof. Cristina Miatello (Italia).

Biglietti 10–40 Lt

I biglietti sono in vendita presso la biglietteria del Museo del Palazzo dei Granduchi, nei punti di vendita “Biļietai LT” nonché sul sito internet www.bilietai.lt.

Gegužės 15 d., ketvirtadienį, 19.00 val.

Valdovų rūmų Didžiojoje renesansinėje menėje

Senosios muzikos koncertas
Valdovų rūmuose atgyja italų muzika:

DŽOVANIS BATISTA KOČIOLA

Tarptautinis senosios muzikos ansamblis „Canto Fiorito“ pristatys Lietuvoje ir Lenkijoje gyvenusio Džovano Batistos Kočiolos (Giovanni Batista Cacciola) kūrybą. Italų kilmės kompozitorius bei dainininkas dirbo Lenkijos karaliaus ir Lietuvos didžiojo kunigaikščio Žygimanto Vazos dvare, buvo Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kanclerio ir Vilniaus vaivados Leono Sapiegos dvaro kompozitorius. Daugelis neseniai rastų Dž. B. Kočiolos kūrinių, kuriuos itin aukštai vertina senosios muzikos specialistai, koncerte skambės pirmą kartą. Ansamblio vadovai Gustavas Gargiulus (Gustavo Gargiulo, Argentina, Šveicarija) ir Rodrigas Kalveira (Rodrigo Calveyra, Brazilija, Prancūzija).

Biļietų kaina 10–40 Lt

Biļietus galima įsigyti Valdovų rūmų muziejaus ir „Biļietai LT“ kasose bei internetu www.bilietai.lt.

Giovedì 15 maggio, ore 19.00

Nella Grande sala rinascimentale del
Palazzo dei Granduchi

Concerto di musica antica

La musica italiana rivive nel Palazzo dei Granduchi:

GIOVANNI BATTISTA COCCIOLA

L'ensemble internazionale di musica antica “Canto Fiorito” presenterà le musiche di Giovanni Batista Cacciola che visse in Lituania e in Polonia. Questo compositore e cantante di origine italiana fu attivo presso la corte del Re di Polonia e del Granduca di Lituania Sigismondo Vasa, e ricoprì anche la carica del compositore alla corte di Leone Sapiega, cancelliere del Granducato di Lituania e palatino di Vilnius. Una gran parte delle opere di G. B. Cacciola, recentemente scoperte e altamente stimate da specialisti della musica antica, nel concerto saranno eseguite per la prima volta. Direttori dell'ensemble Gustavo Gargiulo (Argentina, Svizzera) e Rodrigo Calveyra (Brasile, Francia).

Biglietti 10–40 Lt

I biglietti sono in vendita presso la biglietteria del Museo del Palazzo dei Granduchi, nei punti di vendita “Biļietai LT” nonché sul sito internet www.bilietai.lt.

Popiežiiaus Pijaus XI (Achille Ratti) apaštalinė konstitucija Lituanorum Gente, kurios pagrindu XX a. pr. pirmą kartą pagaliau buvo įsteigta nepriklausoma Lietuvos bažnytinė provincija, Vatikanas, 1926 m. balandžio 4 d., Kauno arkivyskupijos kurija

Costituzione apostolica Lituianorum Gente del papa Pio XI (Achille Ratti) che all'inizio del XX sec. sanciva finalmente la nascita della provincia ecclesiastica indipendente della Lituania, Vaticano, 4 aprile 1926, Curia Arcivescovile di Kaunas

Viršelyje / In copertina

Jungtinis Lietuvos ir Sforco herbas iš Bonos Sforcos maldyno /

Lo stemma della Lituania unito a quello sforzesco nel libro di preghiere di Bona Sforza

Išleido / Pubblicazione del

Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai / Museo Nazionale – Il Palazzo dei Granduchi di Lituania

Parėngė / A cura di: Vydas Dolinskas, Daiva Mitrulevičiūtė, Marijus Uzorka

Vertėjai į italų kalbą / Traduzione in lingua italiana: Dainius Būrė, Guido Michellini

Redaktorės / Revisione linguistica: Laima Kunickytė, Indrė Makauskaitė

Vilnius, 2014